

*100-річному Ювілею
Гідрометеорологічної Служби
України присвячується*

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ДРУГОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНОГО З'ЇЗДУ

Одеса, Україна

7-9 жовтня 2021 року

Український
гідрометеорологічний центр

Український
гідрометеорологічний
інститут

Гідрометеорологічний центр
Чорного та Азовського морів

ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ РОЗРОБЦІ ПРОЕКТІВ ЗЕМЛЕУСТРОЮ І ВЕДЕННЯ КАДАСТРУ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ НА РІЗНОМУ ТАКСОНОМІЧНОМУ РІВНІ

¹Ляшенко Г.В., д.геогр.н., професор, ²Данілова Н.В., к.геогр.н.,
²Толмачова А.В., к.геогр.н.

¹*Національний науковий центр «Інститут виноградарства
і виноробства ім. В.Є.Таїрова,*
²*Одеський державний екологічний університет*

Якщо розглядати проект землеустрою як проект антропогенного ландшафту, треба виділити три головні умови їх формування – господарська спрямованість, екологічна обґрунтованість і ступінь можливої деталізації показників компонентів ландшафтів, особливо компонентів зі значною динамічністю. Тільки за цих умов реалізовані проекти землеустрою будуть економічно ефективні й стійкими у часі.

Важливість врахування кліматичних умов при розробці проектів землеустрою територій і кадастрової оцінки земель не викликає сумніву. Аналіз же розроблених проектів землеустрою територій, як міських забудов, так і проектів сільськогосподарського спрямування, на регіональному і локальному рівнях свідчить про відсутність ієрархічного підходу оцінки найбільш динамічного фактору – клімату, взагалі, і агрокліматичних умов, зокрема. Найбільше використовуються показники, які відзначаються значною зональною мінливістю, що має сенс на глобальному і субглобальному рівні проектуванні. Але за цими показниками не можна враховувати особливості просторового перерозподілу величин показників агрокліматичних ресурсів на землях з неоднорідною підстильною поверхнею – різних типів, форм і елементів рельєфу, ґрунтового і рослинного покриву, близькості до водойм різного розміру. Між тим, на таких землях на невеликих відстанях можлива значна просторова мінливість ресурсів світла, тепла, вологи та умов заморозко- і морозонебезпечності, яка може перевищувати зональну мінливість величин показників в 5-20 разів. Як наслідок, орієнтація на кліматичну й агрокліматичну інформацію тільки мережі гідрометеорологічних станцій може зумовити значні помилки розроблених проектів землеустрою.

Складання і ведення різних галузевих кадастрів, в тому числі, кадастру земельних ресурсів та методика кадастрової оцінки земель також вимагає удосконалення. Це можливо виконувати шляхом більшої деталізації кліматичної і агрокліматичної інформації.

Як приклад недостатньої інформативності даних агрокліматичних довідників для складання проектів землеустрою земель сільськогосподарського призначення розглянемо результати розрахунків мікрокліматичної мінливості сум фотосинтетично активної радіації на

схилах південної і північної експозиції крутістю 5, 10, 15 і 20° та запасів продуктивної вологи у шарі ґрунту 0-50см на верхній, середній і нижній частинах та підніжжі схилу на землях Болградського району з пагорбкуватим і горбистим типом рельєфу.

Встановлено, що різниця у накопичених сумах фотосинтетично активної радіації на схилах південної і північної експозиції крутістю 20° досягає на кінець жовтня 400 мДж/м² (рис. 1), що вказує на різницю в умовах фотосинтетичної діяльності сільськогосподарських культур.

ΣQ_f , МДж/м²

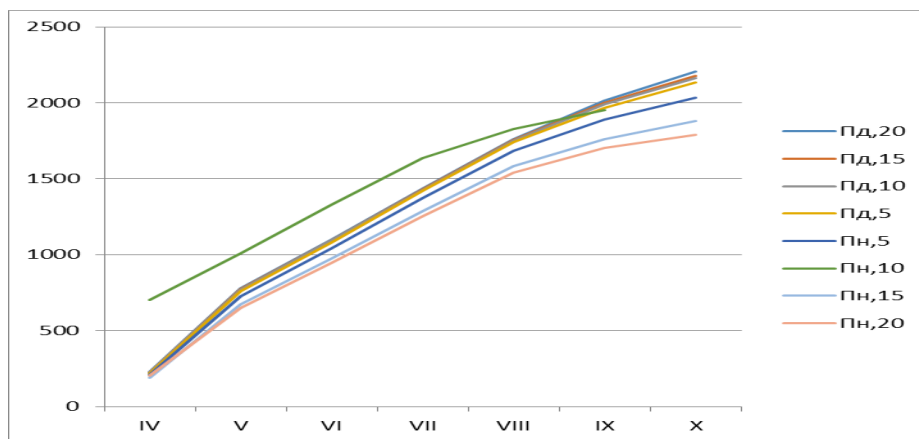

Рисунок 1. Мікрокліматична різниця у надходженні фотосинтетично активної радіації на схили різної експозиції і крутості. Болградський район.

Найбільші запаси продуктивної вологи у шарі 0-50 см в Болградському районі відзначаються на підніжжі схилу, а найменші – на верхній і середній частинах схилу та рівному місці – відповідно 117 і 58 мм в квітні і 70 та 37 мм – в травні (рис. 2). Різниця відповідно складає 59 і 33 мм.

W_{0-50} , мм

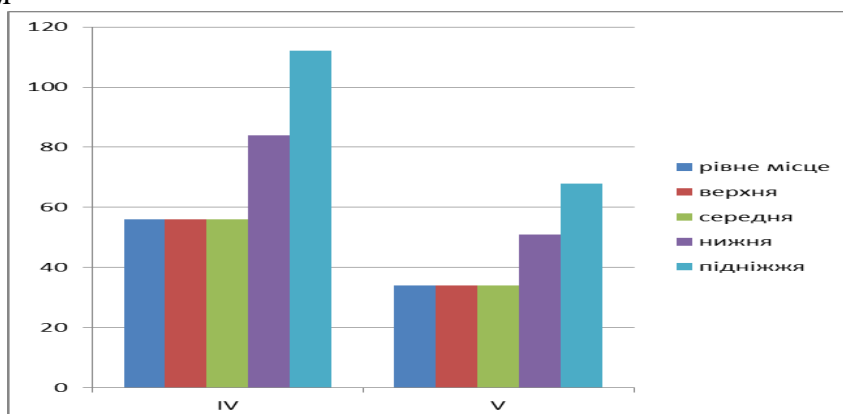

Рисунок 2. Мікрокліматична різниця у запасах продуктивної вологи у шарі ґрунту 0-50 см на різних частинах схилу. Болградський район